

Het “arsenaal” van het Zeewezen (later R.M.T.) op de oosteroever (deel 4).

Vooraleer het gegeven volledig verdwijnt in de mist van vervlogen tijden, is het gepast een inventaris, zij het onvermijdelijk onvolledig, te maken van de technische en soms hoogtechnologische disciplines die hun plaats hadden in de grote waaier van activiteiten en doelstellingen van de Scheepsbouwdienst van de Zeegroep der Kust, later de Directie Materieel van de Regie voor Maritiem Transport, vulgo: RMT.

De opdracht van de Scheepsbouwdienst was in principe het in de vaart houden, bij maximale staat van inzetbaarheid en efficiëntie, van de schepen van de Pakketbotendienst (Oostende-Dover) en het Loodswezen (met zijn verscheidene diensten), bebakening en vuren (lichtschepen, vuurtorens en signalen), reddingsdiensten en walinstallaties voor deze, de inrichtingen voor het in- en ontschepen van reizigers (passagiers), reisgoed (bagage), voertuigen, postzakken en goederen, de kaaïen en meerinrichtingen, de radio- en elektronische navigatieapparatuur en “last but not least”, de studie en het verwezenlijken (in eigen regie of in opdracht aan derden) van de vervanging, vernieuwing en updating van schepen en installaties (met inbegrip van gebouwen).

Een onwaarschijnlijk lijkend groot gamma van opdrachten en deelopdrachten, die - gelet op de steeds wijzigende stand van de techniek, “the ever developing state of the art”, de omstandigheden van de dienst en de “eisen van de klant”- een soepele en niet-verstarde inzet en bestendige bijscholing van leidinggevend en uitvoerend personeel vergden.

Dit omhelsde, met 1968 als referentiejaar, o.m.:

- 7 pakketboten: Prins Albert, Koning Albert, Prince Philippe, Roi Leopold III, Koningin Elisabeth, Reine Astrid, Prinses Paola,
- 5 carferries: Prinses Josephine Charlotte, Artevelde, Koningin Fabiola, Roi Baudouin, Princesse Astrid,
- 1 vrachtschip: IJzer,
- 4 loodsboten: MLB 3, MLB 4, MLB 5, MLB 1,
- 1 schoolschip: Cdt. Fourcault (ex-MLB 8),
- 3 sleepboten: Zeeleeuw (reserve betonningsvaartuig), Zeehond, Zeetijger,
- 1 betonningsvaartuig: Zeearend,
- 3 peilboten: Paster Pye, Wielingen, Hydro 3,
- 3 lichtschepen: LS 1, LS 2, LS 3,
- 1 visserijonderzoekschip: Hinders,
- 10 motorredeboten, (incl. loodsstation Vlissingen),
- 3 motorreddingsboten: RB 1, RB 2, RB3, (Oostende, Nieuwpoort, Zeebrugge),
- 3 overzetboten (veerboten), Ved. 1, Ved. 2, Ved. 3, (veerdienst Oostende, tussen Pakketbotenkaai en de Scheepsbouwdienst), vulgo: “de vedette”,
- 12 loodsjollen, (vulgo: “werkbotten”),
- 3 vuurtorens, (Oostende, Lombardsijde (Nieuwpoort), Blankenberge, haven- en geleidelichten te Oostende, Zeebrugge, Nieuwpoort, Blankenberge,
- het Zeewezengebouw (“Pakketbotengebouw”) en passagiersterminal (later ook Jetfoil-terminal), Pakketbotenkaai,
- Carferrygebouw, London-Istanbulkaai en carferryterrein, automatische tijpelmeetapparatuur
- Loodswezengebouw, te Oostende, Zeebrugge, Nieuwpoort, met de onderscheiden reddingsbootloodsen en reddingsstations (voorzien van o.m. LATIL4x4 reddingsmotorvoertuigen uitgerust met reddingslijnschiettoestellen),
- tijseinpost op het oosterstaketsel te Oostende,

- vele tientallen bebakeningsboeien, inclusief boeimeerkettingen, boeiverankerings-stenen, met herstelintervententies op zee (o.m. gedoofde boeilantaarn),
- inrichtingen van het Loodswezen te Vlissingen,
- werkhuisen te Oostende, drijvend droogdok, Zeewezendoksluis,
- 1 carferrybrug (in- en ontschepingsbrug) te Oostende (in 1994 vier),
- 5 portaalkranen en 1 torenkraan,
- 4 grote stalen werkvloten, enkele houten kleinere vloten,
- 3 personenwagens, 2 vrachtwagens, 2 lichte vrachtwagens, vorkheftruck, 2 electrotrucks en 4 aanhangwagens, 1 trekker behandeling spoorwagens,
- 1 mobiele kraan (Austin Western),
- 40 stalen UIC-containers (vrachtvervoer - overlaadbaar op spoorweg), 5 houten paardenboxen, tientallen laadplakken (groot formaat) voor post en reisgoed, postzaknetten, voertuiglaadtoestellen,
- vele honderden Deauvillestoelen en "deckchairs" met rietvlechtwerk,
- metalen en houten passagiersgangways. (1)

In principe werden de totale of deeltaken toevertrouwd aan een specifiek werkhuis, in hoofdzaak aan (niet beperkende opsomming):

Werkhuis mechaniek (WME): dieselmotoren, benzinemotoren (met uitzondering van voertuigen), electrogenegroepen (opwekking electriciteit), aslijnen en schroeven (vaste of instelbare spoed), stabilisers, boegschroeven, reductiekasten, dekmachines, davits, liften, hangerdekken (mezzanine), liften, roltappen en -paden, bagagebanden en carroussels, waterdichte deuren, laadluiken, boeg- en hekkleppen, huiddeuren, verwarmings- en koelinstallaties, keukentoestellen, stookinstallaties en stoomgeneratoren, koelers en verwarmers, ventilatie, meetapparatuur, carferrybrug, herwerktuigen en rolbruggen, chemisch reinigen.

Werkhuis Plaat, Pijp en Smeden (WPPS): stalen scheepsrompen, stalen opbouw en dekken, stalen berghouten, stalen masten, ankerkettingen en scheepsankers, stoomketels, pijpwerk, sanitair, ventilatiekanalen, centrale verwarming, spanningsvrijgloeien, smelten en ingieten van lagers voor dieselmotoren, las- en smeedwerk, schijven loopwerk, vertinnen.

Werkhuis hout (scheepstimmerij en meubelmakers-polierders): herstel van houten dekken, herstel en bouw van houten loodsjollen, werkboden, herstel houten reddingsboten en uitrusting, touwwerk en stalen kabels, meer- en sleepuitrusting, uitrusting van metalen reddingsboten, opblaasbare rigide reddingsvloten, houten berghouten, vlaggen, reddingsgordels en -boeien, maken en herstellen houten binnenafwerking, meubilair, touwladders, gangways, laadplanken en -netten, pyrotechnics, zeilmakerswerk, industriële wasserij, herstel werkkledij

Werkhuis Elektriciteit: algemene elektrische voorzieningen, voeding van schepen, gebouwen en installaties, elektrische signalisatie, elektrische motoren, alternatoren en dynamo's, omvormers, schakelborden, elektrische beveiligingen, intern telefoonnet Zeegroep der Kust, elektrische sturingen, liften, roltappen en -paden, bagage verhandeling, hijskranen, loopbruggen, cfbbrug.

Werkhuis Schilders (WSC) algemeen schilderwerk scheepsrompen, opbouw, intern en uitwendig, schilderwerk gebouwen en installaties, conservering scheepsrompen en anti-fouling, aankondigingsborden en signalisatie, onderhoud Deauvillestoelen en "deck chairs" (plooi zetels),

Werkhuis Hulpdiensten: droogdokken van schepen, algemene reinigingswerken aan boord en wal, bewakingsdiensten, vervoer, metsel- en bouwwerken, onderhoud drinkwatertanks

a/b, zandstralen, autowerkplaats, veerdienst ("vedette"), laad- en loswerk, bediening hijskranen.

Het hoeft geen doorgedreven betoog, gelet op de grote waaier aan activiteiten en verantwoordelijkheden, om aan te tonen dat naast een aanzienlijk personeelskader er ook een groot machinepark, uitrusting en elektrisch-, pneumatisch- en handgereedschap ter beschikking moest staan van het uitvoerend personeel.

Het machinepark bestond o.m.

uit: draaibanken (metaal en hout), revolverdraaibank, schaafmachines (metaal en hout), universele en klassieke freesmachines (metaal en hout), zaagmachines (metaal en hout), plooibanken, plaatrolmachines, plaatsnijmachines, boormachines, cilinderboorbank (coördinatenbank), gatenponsmachine, paneelzaagmachine, mechanische smeedhamermachine, vijlmachine, pijpplooi machines, draadsnijmachines, droogoven voor elektrische motoren, dynamo's en alternatoren, half-automatische lasmachines, haardwagengloeioven, scheepsbouwpers e.a.

Na het ontbinden van de R.M.T. werd de inboedel van de werkhuizen openbaar verkocht op 28 en 29 november 1997. Zo eindigde "het verhaal" van "het arsenaal".

(1) ter vergelijking bestond in februari 1886 de te onderhouden vloot van het Zeewezen uit:

-visserijwacht en opleiding leerling zeelui (scheepsjongens en aspiranten)

1 aviso met schroef, "Ville d'Anvers",

1 driemastschoener, "Ville d'Ostende",

1 "vlot" gemeerd in de dokken van Oostende, de "Rubis".

-dienst der Posterijen Oostende-Dover,

7 stoomschepen met raderen:

"Parlement Belge",

"Prince Baudouin",

"Marie Henriette"

"Leopold Ier"

"Louise Marie",

"Comtesse de Flandre",

"Comte de Flandre"

-Hydrografische dienst:

2 stoomraderschepen:

"Perle"

"Belgique".

-bebakeningsdienst:

1 stoomraderschip:

"l'Émeraude".

-sleepdienst te Oostende:

1 stoom radersleepboot,

1 stoomsleepboot met schroef.

Addendum bij deel 17, De Plate, jg 38, nr.3, maart 2009, blz. 2009-60/64.

Bij de opsomming van de werkhuizen van de Directie Materieel werd het oprichten in 1981 van een "werkhuis "Jet-foils" over het hoofd gezien en niet vermeld. Bij het instellen van een vleugelbootdienst tussen Oostende en Dover in 1981 werd een nieuwe afdeling opgericht die moest instaan voor het dagelijks onderhoud (servicing) en het preventief onderhoud van de twee vleugelboten, de "Princesse Clémentine" en de "Prinses Stephanie". De vleugelbootverbinding werd aangevat op 31 mei 1981.

(wordt vervolgd)

Fig. nr. 137. Haven Oostende 1958. Algemeen zicht op de werkhuizen van het Zeewezen (na 19741 R.M.T.). Foto genomen vanuit de bedieningscabine van de portaalkraan op de westwal van het Zeewezendok. Midden de foto de schoorsteen van de stookcentrale onder de elektrische centrale (hoogspanningscabine en omvormers 10.000/380 V). W onderscheiden van linksonder tot rechtsboven: de smederij (mater elektriciens), schilders, meubelmakers-polierders; scheepstimmerij, houtmagazijn, ketelmakers en koperslagerij. Helmaal rechts de turbine-pakketboot "Prince Charles" die toen "oplag" in afwachting van verkoop voor de sloop in 1960.

Fig. 138. Haven Oostende 1998. Algemeen zicht op de haven. Men bemerkt dat het Zeewezendoksluis reeds gesloopt is en de oostwal (oosteroever) tot op de huidige lengte (2009). Het dok is reeds tot op de helft van de oppervlakte gebracht. Men bemerkt de "gave" werkhuizen van de R.M.T. Rechts de spoorluifel van "Oostende Vismijn" en het tankstation voor jetfoilbrandstof. (Omvorming Zeewezendok tot ro.ro terminal).

Fig. nr. 139. Haven Oostende 1958. Werkhuizen Zeewezen. Binnenzicht van de "paswerkerij" (Werkhuis Mechaniek). Links een reeks draaibanken. Rechts de werkbanken van de "paswerkers" zoals de mechanici genoemd werden. Voorgond een kolenkachel met ring, waarop de "kaffiepullen" warm gehouden werden tijdens de winter.

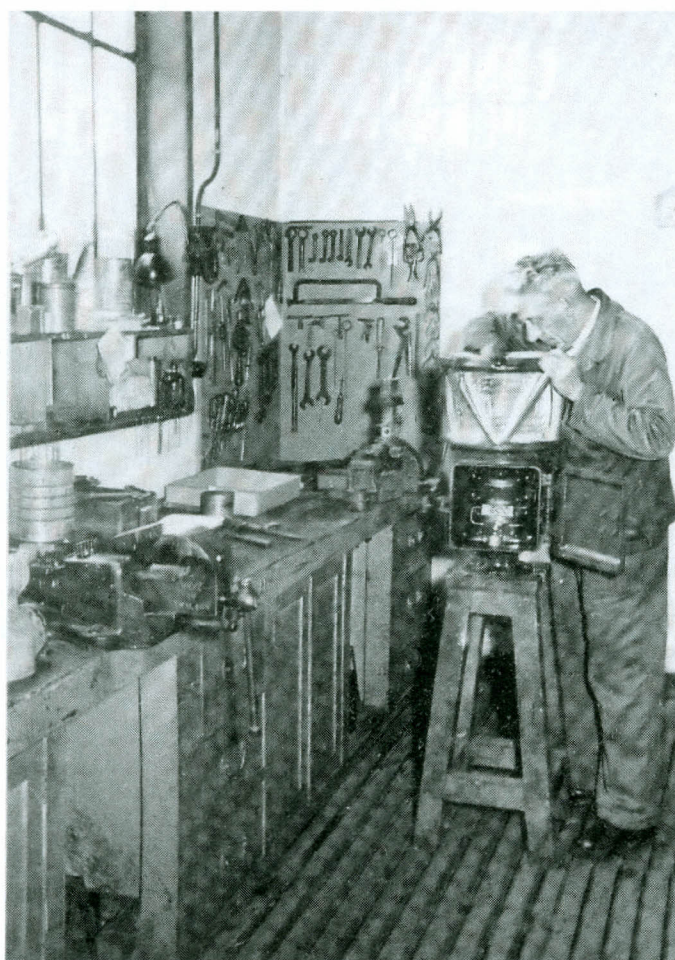

Fig. nr. 140. Werkhuizen Zeewezen 1958. Herstel van een boeilantaarn

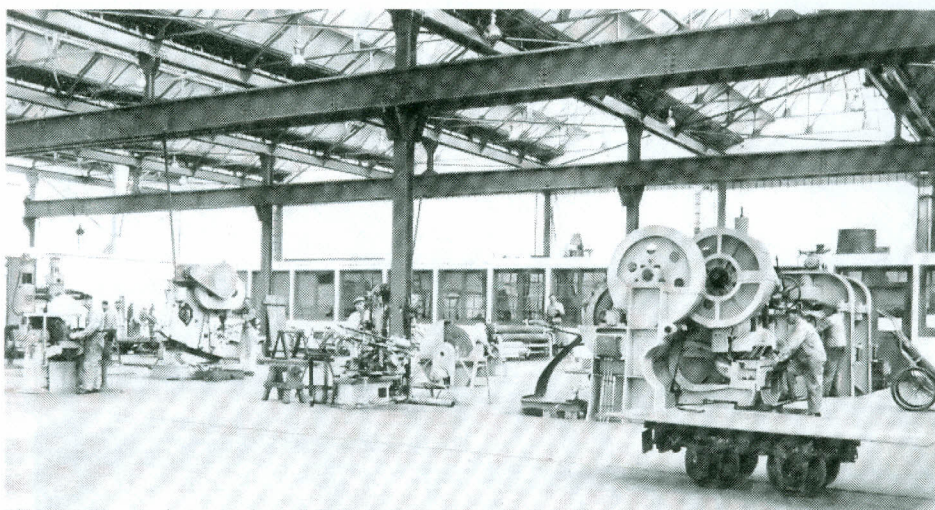

Fig. nr. 141. Haven Oostende 1958. Werkhuizen Zeewezen. Binnenzicht van de Ketelmakerij (later Werkhuis Plaat, Pijp en Smeden). Van rechts naar links bemerken we een plaatsnijmachine, plooiibank, plaatrolmachine (cilindrisch vormen), zaagmachine, gatenponsmachine en een zaagmachine.

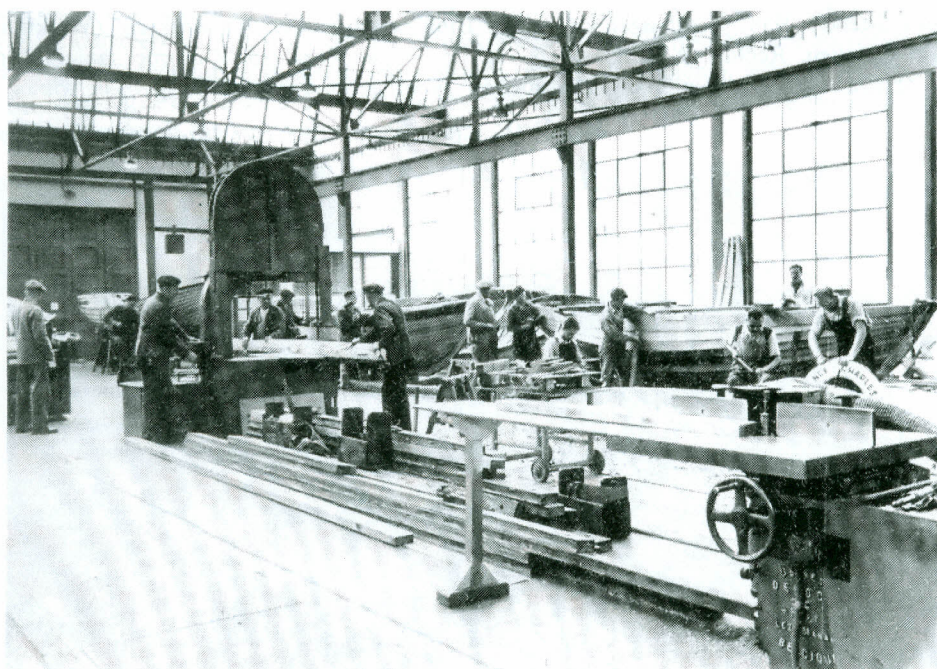

Fig. nr. 142. Haven Oostende 1958. Werkhuizen Zeewezen. Binnenzicht van de Scheepstimmerij. Men bemerkt drie loodsjollen in herstal en zwaar onderhoud. De jol rechts krijgt een nieuw dolbord en een paar huidplanken. Rechts het herstel van een reddingsboei van de "Prince Charles". Op de voorgrond een freesmachine met lintzaag.

Fig. nr. 143. Haven Oostende 1958. Werkhuizen Zeewezen. Binnenzicht van de meubelmakerij (ook polierders). Men bemerkt een groot aantal gewone stoelen die wachten om getapiseerd te worden. Midden de foto een vensteromkadering in herstelling. (waarschijnlijk lekwaterschade). Op de volgende werkbank een "deck chair" die aan herstel toe is.

Fig. nr. 144. Haven Oostende 1958. Werkhuizen Zeewezen. Zicht op de centrale keuken van het sociaal gebouw: "de refter". Bemerk de luchtige moderne grootkeukeninrichting. Midden de streng toekijkende refterbeheerder Camiel Cuypers.

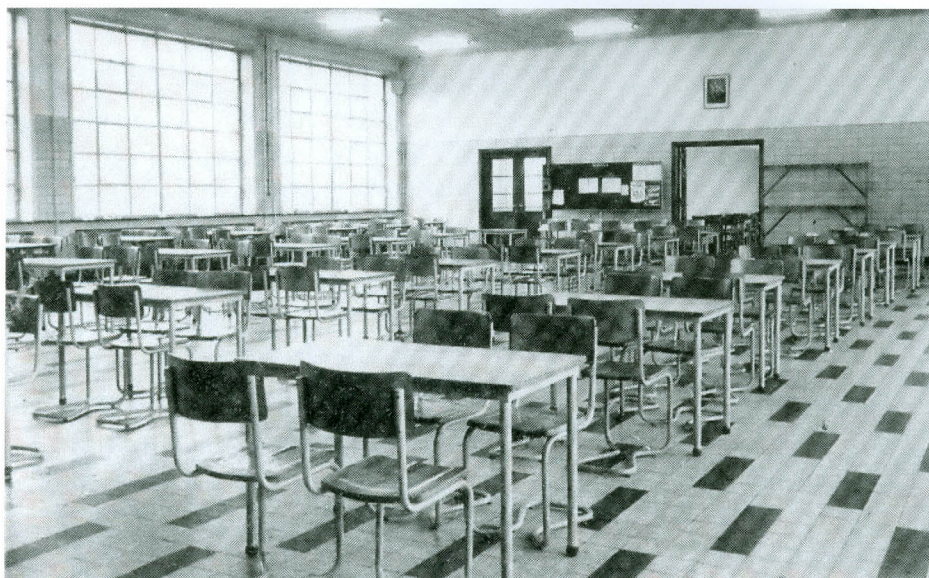

Fig. nr. 145. Haven Oostende 1958. Werkhuizen Zeewezen. Zicht op de “kleine refter” waar werknemers hun knapzak konden aanspreken. Bereide warme maaltijden werden opgediend in de “grote refter”, gelegen aan de andere zijde van de keuken.

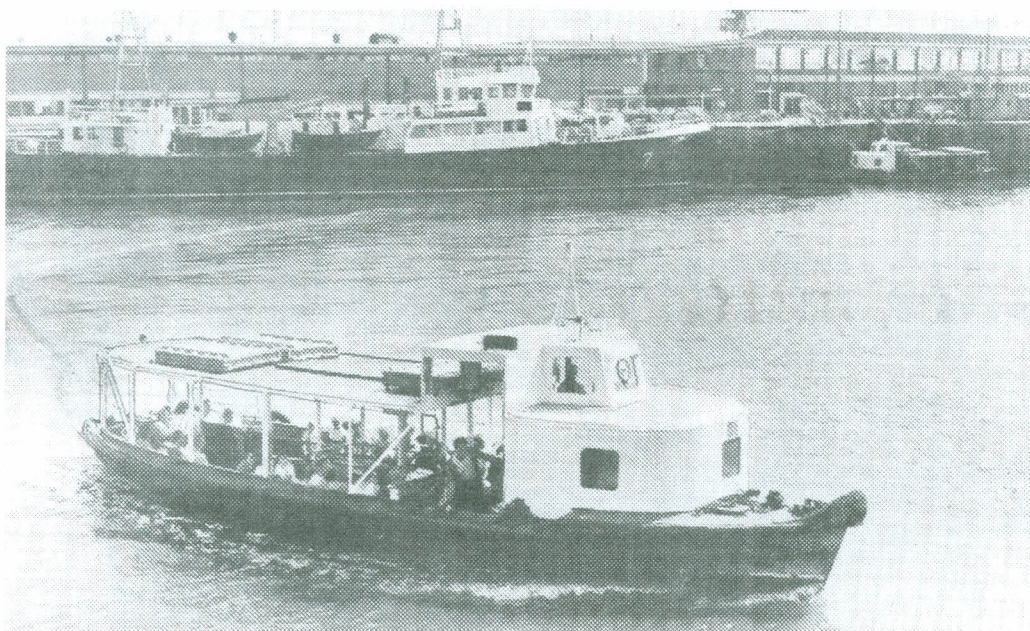

Fig. nr. 146. Haven Oostende 1986. Werkhuizen Zeewezen (R.M.T.). Een van de drie “vedetten” (veerboten) die de oeververbinding uitvoerden tussen de Pakketbotenkaai en de werkhuizen. (Ook gebruikt door het personeel van de Zeemacht (Marine). Er waren steeds twee vedetten in dienst, terwijl de derde onderhouden werd op het droge. De vedetten werden op de wal gezet door middel van de 40-ton torenkraan van het Zeewezen.